

SAVAŞ, BARIŞ, GÜVENLİK,

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE ÇEVRE

"Bize göre savaş, insanoğlunun en ilkel davranış biçimidir. Hele günümüzde evrensel bir kirliliktir. Sonuçta yitip giden o kadar çok şey var ki bunları geri getirmek, yeniden oluşturmak asla mümkün olamamaktadır. Bu yitip giden güzellikler, insandır, hayvan türleridir, çeşitli bitkilerdir. Yüzyılların oluşturduğu tarihi ve kültürel dokulardır. Solduğumuz hava, içtiğimiz sudur. Yüreğimizdeki özlem, bilincimizdeki umuttur. Hasılı doğanın insana sunduğu tüm güzelliklerdir tükenen..."

Dünya ekosisteminin tek egemeni ve hükümdarı olan insanoğlu, ne yazık ki yaşadığı cenneti hiç mi hiç korumuyor. Oysa ekolojinin genel ilkelerine, sürdürülebilir kalkınma modeline özen göstererek, kaynakları tüketmeden birlikte yaşamak hiç de zor olmasa gerek.

İnsan hak ve özgürlüklerinin öne çıkarıldığı, her türlü kültürün korunup yüceltildiği, refahın kardeşçe paylaşıldığı, kaynakların dengeli kullanıldığı, barışın egemen olduğu bir dünya düzenini kurmak o kadar mı zor?

Tüm Dünya halkları ortak bir güvenlik şemsiyesi altında, her türlü sömürü kavramlarını aşarak, evrensel bir ülküde, Dünya yurttaşı olmanın onuru ve sorumluluğuyla yaşamak istiyor. Dünya halkları her ülkede barış, özgürlük, eşitlik, paylaşım ve çevrenin korunması gibi ortak amaçlarda birleşiyor.

Meydanlarda haykırılan istemler bunlar değil midir? O halde kimlerdir bu savaşları çıkaranlar?

Dr. Ömer Çakmakçı
İskenderun Çevre Bülteni - İlkbahar 1991"

Çevre sorunları, siyasal gerilimin ve bunun sonucu olan askeri çatışmaların hem nedeni hem de sonucu olmaktadır. Ülkeler, çoğu zaman yeraltı zenginliklerini, hammaddeleri, enerji kaynaklarını, su ve toprakları, geçit özelliği taşıyan bölgeleri kontrol altına almak için savaşmaktadır. **Temiz Su** örneğinde olduğu gibi kaynaklar azalıp üzerlerindeki rekabet artınca, bu tür çatışmaların sayısı da giderek artmaktadır.

Son yıllarda nükleer atıklardan kurtulmak amacıyla da savaş çıkartılabileceği kuşkusuz yaygınlaşmıştır. Körfez Savaşı'nda, Bosna Savaşı'nda radyoaktif uranyum içeren mermilerin kullanıldığı basına yansımıştır. Bir hedefi yok etmek için merminin uranyumlu olmasının gerekmeceği düşünüldüğünde uygulamanın nükleer atıklardan kurtulmanın bir yolu olabileceği aklı gelmektedir. Kaldı ki nükleer atıklardan kurtulmak için bile savaş çıkartılacağı olasıdır.

Uluslararası toplumda giderek büyüyen kaygıların bir belirtisi de "çevresel mülteciler" olmaktadır. Toplu ilticanın nedeni ilk bakışta siyasal bir başkaldırı veya askeri bir şiddet olayı gibi görünse de gerçek nedenler arasında, doğal kaynak tabanının bozulması, kontrolsüz bir şekilde artan nüfusu besleyemez hale gelmesi bulunmaktadır. Son yıllarda ülkelerin gündemine gelen deniz yolu ile kaçak mülteci taşınması olayları yukarıda anlatmaya çalıştığımız gerçeğin bir sonucudur. Küreselleşme, Yeni Dünya Düzeni (YDD) gibi adlarla tüm insanlığa dayatılmak istenen süper emperyalizm olgusu ise bu gelişmeyi hızlandırmaktadır.

Savaşın olmaması, sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşeceği anlamına gelmemektedir. Silahlanma yarışları uluslar arasında güvensizlik yaratmaktadır. Kıt kaynakların yanlış yönlendirilmesi ve silahlanma

maktadır. Bugün yarım milyon bilim insanı silah araştırmaları üzerinde çalışmakta, tüm araştırma geliştirme harcamalarının da yarısını tkretmektedirler.

“ retilen her tabanca, denize indirilen her savaş gemisi, atılan her roket, son çözümlemede acıktığı halde doyrulamayanlardan, şdğ halde giydiremeyenlerden alınmiş demektir - Eisenhower”

Güvenlik ile sürdürülebilir kalkınma arasındaki karşılıklı ilişkileri yönetmek için ilk adım, görüş aırmızı genişletmektir. Ulusal egemenlik kavramı; ekonomi, evre ve güvenlik alanlarında karşılıklı bağımlılık nedeniyle artık değişmiştir. Paylaşılmış ekosistemlere yönelik tehditlerle başa çıkılmakta ülkeler tek tek yetersiz kalmaktadırlar. Bölgesel sorunlar ancak ortak yönetim modelleri ile, çok uluslu süreç ve düzenlemelerle giderilebilir.

Çevresel güvenlik sorununa daha geniş bir aırdan bakıldığında, ulusal, bölgesel ve küresel sorunlarla ilgili bir çok olayda, askeri harcamaların çok altında bir harcamayla güvenliğin artırılabilceği görülmektedir. Yaşamsal evre sorunlarından ilk dört sırada yer alan, yağmur ormanları ile, sularla, lleşmeyle ve nüfus artışı ile ilgili olan sorunların önlenmesi için bir aylık askeri harcamaların yetebileceği hesaplanmiştır.

ise karşılıklı olarak daha çok güvensizliğe ve daha çok silahlanmaya yol amaktadırdır. İnsanlığın refahı ve sürdürülebilir kalkınma için kullanılabilir kaynakların (hammadde, sermaye, işgücü vb.) silah sanayiine gitmesi ise olumsuzluğun önemli bir boyutudur. Oysa Uluslar, kaynaklarını evre bozulmasıyla ve yoksullukla savaşıma ayırabilmelidirler.

Sürdürülebilir olmayan kalkınma biçimleri, ülkeleri çevresel sınırlara doğru iterken birbirini etkileyen yoksulluk ve adaletsizlik, süreci hızlandırmaktadır. En kaygı verici olan ise fosil yakıt kullanımı sonucu oluşan küresel ısınma ve iklim değişikliğinin olası sonuçlarıdır. Isınma sonucu kaybedilecek tarım topraklarının, çölleşmenin, ormansızlaşmanın, susuzluğun, önlenemeyen hızlı nüfus artışının, yoksulluk, açlık ve g ile sonuçlanması kaçınılmazdır.

Silahlanma yarışının gerçek maliyeti, silahlanma için harcanan para, emek ve hammaddelerle nelerin iyileştirilebileceği, nelerin retilebileceğinde yat-

Uluslar “silah kültürü” nn yıkıcı mantığından uzaklaşmalı ve ortak geleceklere konusunda yoğunlaşmalıdırlar. Silahlanmanın düzeyi, savaşların neden olacağı yıkım, çok zaman silahlanma yarışını doğuran anlaşmazlıkla orantılı değildir. Uluslar kendi silahlanma yarışlarının tutsağı konumuna düşmemeli, nükleer çağın silahlarında (nükleer, kimyasal ve biyolojik silahlar.) var olan ortak tehlikeyi görmelidirler.

